

Notat til Retsudvalget, 24. september 2020

Vi opfatter dem som hårde og usårlige.

De betjente som rykker ud og stopper terror, stormer rockerborge, sætter gangstere og bandemedlemmer bag tremmer, og beskytter samfundet mod autonome og hooligans. De har våben og anvender magt i samfundets tjeneste. De varetager retssamfundets voldsmonopol, samtidig med at de også må fortælle familiefaren om moren og barnets død i en trafikulykke. Politiets rolle i samfundet har ændret sig fra det romantiserede billede af landbetjentene på cykel til vore dages topbevæbnede terrorparate politistyrke.

Jeg har som politibetjent, som har gennemlevet denne udvikling og er en af dem, der har været i forreste geled igennem en lang karriere på nu 18 år i korpset, og har oplevet mange voldsomme ting. Jeg har været en del af indsatsen mod rockere og bander. Jeg har kæmpet mod autonome på Nørrebro og mod pushere på Christiania. Jeg har oplevet kolleger blive skudt og komme alvorligt til skade.

Jeg har hele tiden set mig selv som usårlig. Som en hård banan, der ikke kunne knække. Men det gjorde jeg. Mange psykisk belastende oplevelser, siden jeg startede som betjent, havde hobet sig op, og da min makker og gode ven Jesper Juul blev skudt og dræbt af en psykisk syg mand, knækkede filmen. jeg måtte sygemelde sig med stress.

Jeg har ikke på noget tidspunkt i politiet følt, at der blev taget hånd om mit mentale helbred. For at få bearbejdet de mange voldsomme oplevelser, der har brændt sig fast på nethinden, har jeg derfor selv opsøgt terapi og selvudviklingskurser, og har parallelt med mit arbejde i politiet taget en terapeutuddannelse.

Jeg er nået frem til at en erkendelse af, at den stress jeg har været udsat for, har været meget tæt på at ødelægge mit forhold til min kone og sine børn, og det har været meget tæt på at betyde, at jeg måtte stoppe som politibetjent. Jeg har sat mig for at påvise – i en tid hvor politiets arbejde bliver hårdere og hårdere – at der er mange kolleger som mig.

Politiarbejdet har nemlig ændret karakter. Flere og flere betjente involveres i krigslignende situationer. Før Palle Sørensen dræbte fire betjente var dansk politi stort set ubevæbnet. Siden er udviklingen i politiets bevæbning gået hurtigt på grund af et ændret trusselsbillede. Våbnene er blevet stadigt stærkere og mere effektive. Senest er Politiets reaktionspatrulje begyndt at anvende M/10-geværer, der anvender 5.56 x 45mm ammunition efter at 9x19 mm har vist sig at være ude af stand til at trænge igennem skudsikre veste. Og hvor enkelte landbetjente stadig kører i egen bil med en løst magnetblink til taget, bruger man nu i ekstreme situationer såkaldte hollændervogne, en pansret mandskabsvogn med forstærkede sider og ruder, samt belagt med brandhæmmende materiale.

Jeg har længe haft en opfattelse af, at danske politibetjente er hårdt presset mentalt. Selvom der aldrig er blevet gennemført en egentlig undersøgelse af danske politiansattes mentale helbred, er det ikke svært at underbygge den opfattelse:

Hovedorganisationen FTF har dokumenteret, at 49% af alle danske politibetjente oplever, at de er under "ekstraordinært psykisk pres."

Politiets egne tal viser, at fx antallet af sygemeldinger på grund af stress er steget markant de seneste år, og at overarbejde bliver ved med at hobe sig op – i maj 2019 kom det frem, at Politiet har over 1 million overarbejdstimer.

Politiforeningen advarer om, at betjente med PTSD ikke får samme støtte som fx soldaterveteraner, til trods for at deres skader er ligeså alvorlige.

En undersøgelse fra Veterancenteret viser en klar sammenhæng mellem oplevelsen af mangel på "organisatorisk retfærdighed" og udviklingen af PTSD. Dvs at hvis man oplever at blive svigtet af sin nærmeste chef efter en traumatisk hændelse (noget som mange politifolk oplever ifølge Michael Molin og Thin Blue Line), er risikoen for at udvikle PTSD større.

En ny undersøgelse fra Cambridge University viser at hver 5. engelske politibetjent lider af PTSD-lignende symptomer.

Jeg mener, at tallene fra England kan overføres mere eller mindre direkte til Danmark. Jeg er overbevist om, at i hvert fald 10 – 20 % af alle operative betjente i det danske politikorps i dag går rundt med traumatiserende og ubearbejdede voldsomme oplevelser, der påvirker dem i deres daglige arbejde og som med tiden vil hobe sig så meget op, at de risikerer at knække psykisk. Det kan resultere i sygemeldinger, opsigelser og i værste fald selvmord.

Jeg tog derfor et års orlov. Hans mål er at ruske op i politiledelsen og gøre politikerne opmærksom på problemet så jeg og mine kollegaer kan få hjælp.

MISSION

Jeg vil sætte fokus på politibetjentes psykiske velbefindende og gøre op med en misforstået machokultur, så politifolk får hjælp, inden de bliver så skadede, at de bliver syge af det og må forlade korpset.

Jeg mener, at politifolkene bliver svigtet, når det kommer til vores mentale velbefindende. At det ikke bliver anerkendt, at vi bliver påvirket psykisk på samme måde som soldater i krig, og at vi ikke får den hjælp, vi har brug for, når vi har været en del af dramatiske begivenheder.

Mit håb er, at de psykisk belastede betjente får den rette hjælp i tide, så det kan spare den enkelte politibetjent og deres familie for store lidelser. Og set med et samfundsmæssigt perspektiv, mener jeg, at der må være mange penge at spare, hvis der bliver taget hånd om problemerne, inden betjenten knækker, bliver sygemeldt og eventuelt må forlade korpset.

Jeg arbejder for, at alle betjente løbende skal have et mentalt check, ligesom vi går til tandlæge en gang eller to om året, og han mener, at det skal være obligatorisk.

1. En proaktiv indsats, der definerer, hvordan kollegaerne har det her og nu!
2. En tidlig reaktiv indsats over for den eller de hændelser kollegaen har været til. En indsats, der handler om supervision, støtte til at skabe overblik over de hændelser, som kollegaen her været til tidligere, og rådgivning og støtte til behandling.
3. Uafhængigt krise- og traumecenter for mennesker i uniform. Ikke kun Dansk Politi, men initiativet kan passende komme fra politiet.

Forbyggende indsats proaktivt. En velfærdskoordinator som følger med i døgnrapport, deltager i de psykologiske debriefinger, laver opfølgning, støtter, hjælper med at indsamle data m.m.

- 1) Hvad titlen skal være, er ikke fastlagt, men her er nogle forslag: Sundheds-, kollegastøtte- og rådgivnings-officer
- 2) Sundheds- og velfærds-officer / koordinator/kollegastøtte og velfærdskoordinator
- 3) Trivsel, sundheds- og velfærds-officer

Forslag til forbedringer for det psykiske arbejdsmiljø i Dansk Politi og den gode vej videre.

Mine forslag til forbedring af det psykiske arbejdsmiljø i Dansk Politi, samt i de tilfælde hvor der er behov for akut støtte, rådgivning og/eller særlig indsats for at vores kolleger kan komme hurtig retur i tjeneste (og i familie/privatlivet) eller videre ud i livet som "Betjenten skadet i tjeneste". (Det kan også bruges i relation med andre i uniform).

Forslag til forbedringer for det psykiske arbejdsmiljø i Dansk Politi.

Der er mange ting, som kan og skal gøres, for at forbedre det psykiske arbejdsmiljø i Dansk Politi. Vi ikke kan undgå, at medarbejdere kommer til skade i større eller mindre grad i tjenesten. I værste fald kommer medarbejderen så meget til skade psykisk eller fysisk, at han/hun ikke længere kan være aktive operative politibetjente, eller at de mister livet i tjenesten.

Når en politibetjent har været udsat for en eller flere voldsomme hændelser, og er kommet til skade psykisk eller fysisk, så er den hurtige indsats særdeles vigtig. Derfor vil det formålstjenligt for medarbejder såvel som virksomhed, at have nogle tiltag, der kan sættes i spil, ligesom det at have en akut krise- og traumecenter, hvor politibetjenten kan modtage den fornødne hjælp i form af telefonrådgivning, udekørende SOS "Støtte, omsorg og samhørighed" teams, ambulante støttesamtaler og/eller behandling. Muligheden for at indskrevet på et akut krise- og traumecenter, som kunne ligge 3 steder fordelt på Sjælland, Fyn og i Midtjylland og gerne flere steder, kan også være en relevant løsning, som kan være gavnligt for samfundet og det enkelte menneske.

Den ene dag bistår politiet med tvangsindlæggelse af en borger, som er blevet syg, den næste dag, henvender den samme betjent sig samme sted. Han går ind ad den samme dag, men han er ikke syg, han er kommet til skade af sit arbejde.

I overført betydning og så dog uden en reel sammenligning. Politiet smider en borger i fængsel den ene dag, den næste sidder betjenten selv samme sted.

Nedenfor har vi skrevet nogle betragtninger/løsningsmodeller:

Før tilskadekomst:

- Årlige sundhedssamtaler gennemført af kompetente fagpersoner, intervalmæssigt kategoriseret efter hvilken stilling man bestrider, og hvor udsat denne er.

Et andet og meget positivt tiltag kunne være at politibetjentens samlever/kone/mand kan deltage. Det er dem, der oplever utilpashed, øget irriterabilitet, søvnbesvær, øget alkoholforbrug, indadvendthed osv. Pludselig har de et forum, hvor det er helt på sin plads, at sætte ord på sine bekymringer. På et stort vagthold kan der gå uger, før vi kører med den samme kollega igen).

- Supervision af de operative betjente på gaden og ikke kun særlige specialafdelinger.
- Til den årlige medarbejder Udviklings Samtale (MUS) gennemgås de 10 hændelser der har påvirket medarbejderen mest det seneste år. Lederen får en udskrift af de hændelser, medarbejderen har været til. Mest relevant til de operative betjente og efterforskere.

Uddannelse

Give mere uddannelse til nærmeste leder i håndtering af stresssymptomer relateret til voldsomme hændelser. Lederne skal blive bedre til at spotte, reagere og afhjælpe betjente med symptomer på belastningsreaktioner.

Give lederne et større incitament til at prioritere medarbejdernes mentale helbred og det gode arbejdsmiljø, ved fx, at lægge medarbejdernes lederevalueringer ind som en central del af lederens samlede vurdering og fx offentliggøre kredsens 10 bedste ledere ift. Arbejdsmiljø, men det er aldrig lederens ansvar alene, det kræver også, at medarbejderne tager deres ansvar i det gode arbejdsmiljø ved at være åbne.

De gode ledere skal fremhæves, og det skal kunne betale sig at bruge energi på det gode arbejdsmiljø, det samme skal gælde for medarbejderne.

Der skal være mere fokus på den belastning betjente i udsatte afdelinger bliver udsat for. Indføre rotationsordninger, så man ikke kan være i udsatte afdelinger i mere end x antal år, inden man skal kompetenceudvikles i en anden afdeling i fx 1-2 år. Det skal ske med lovning på, at man kan komme tilbage til sin stilling igen, hvis man ønsker det.

Indarbejde scoringssystem i HS3 eller andre systemer i alarmcentralen, hvor man registrerer og disponerer over patruljevognene. Tildele sags kategorier x point. Opnår man xx antal point sendes der besked til nærmeste leder, som indkalder medarbejderen til en op følgende sundhedssamtale med mulighed for at tilkoble psykologisk opfølgning, men alle kollegaer har ikke den samme tærskel for, hvornår de begynder at være for belastet, derfor vil et simpel tick-box i HR-portalen i forbindelse med tidsregistrering også være en mulighed. Hvis medarbejderen er ved at være for overbelastet og der er registreret i HR-portalen.

- Indarbejde årlig obligatorisk psykologsamtale efter voldsomme hændelser, som en opfølgning til de psykologiske debriefinger.
- Tillade 1 times ugentlig træning i arbejdstiden, for at opfordre til fysisk træning, som modvirker stress, og sikrer sundhed generelt som menneske i samfundet
- Indføre en årlig fysisk test for alle betjente med kundekontakt, som er alderssvarende som i forsvaret. Lægge vægt på, at man motionerer regelmæssigt, som beviseligt modvirker stress, angst og depression.

Oplysning

Oplysningskampagne rettet mod politifolks pårørende omkring, hvad de skal være opmærksomme på.

Gøre det muligt, at kunne ringe ind til kompetente medarbejdere i politiet og vende sine tanker og bekymringer omkring deres mand/kone, som er ansat i politiet. Dette kunne være til tillidsmanden eller sundheds og velfærdskontoret.

De pårørende skal kunne modtage vejledning og rådgivning i håndtering af deres ægtefælle, som viser tegn på belastningsreaktioner.

Rigspolitiets Psykologtjeneste har allerede en telefonlinje, som kollegaer kan ringe ind på, og man kunne udvide den til pårørende. Det er ikke tydeligt i dag for medarbejderne at denne findes. Der skal køre flere oplysningskampagner.

Pårørendedage

Supplere oplysningskampagnen med pårørendedage, hvor man kan møde op som pårørende og modtage foredrag oplæg omkring det at leve sammen med personer som har psykiske belastningsreaktioner. Derudover walk in's, hvor man bagefter åbent kan henvende sig til sundhed og velfærdskontoret eller psykologtjenestens psykologer, og søge støtte og rådgivning.

Under tilskadekomst:

Indarbejde flere tilbud til politifolk som starter med psykologiske støttesamtaler via Rigspolitiets Psykologtjeneste, således at der fra starten kan iværksættes et egentlig behandlingstilbud og ikke kun støttesamtaler, som er tilfældet nu.

Tilbuddene kan være alm. psykolog samtaler, mindfulness, yoga, gruppesamtaler, diverse terapiformer mv. På den måde kan man tidligt i sygdomsforløbet sætte ind med en palette af forskellige tilbud, som kan sammensættes og tilpasses den enkelte. Al forskning peger på, at det der virker på den ene, virker ikke nødvendigvis på den næste.

Afskaffe grænsen på 3-5 timers psykologsamtale pr. person, inden de ryger videre til det psykiatriske system. Folk ønsker ikke at være en del af det psykiatriske system, og stopper derfor med psykologsamtalerne. Man når aldrig til bunds, og en stor mængde af politifolk hænger i gråzonen ml. det, at kunne opretholde deres job i politiet til, at bægeret flyder over og derefter må sygemeldes, fordi de ikke fik den rette hjælp. Det er vigtigt, at kunne hjælpe dem i politiets system, fordi det her vil være lettere at få dem i tale. Politifolkene er ikke interesseret i, at blive sygeliggjort, og man vil derfor miste mange, hvis ikke støtten sker internt i politiet.

Tilbyde familierådgivning og parterapi og skilsmisserådgivning, så man har fokus på og hjælper hele familien og ikke kun den tilskadekomne. Tilskadekomsten rammer hele familien, så der er brug for en helhedsorienteret indsats. Man taler om faktor 8-effekten. For hver tilskadekommen betjent, bliver 8 pårørende påvirket af dette.

Ansættelse af flere psykologer, således der ikke er flere ugers ventetid på samtalerne, når man endelig beder om hjælp. Pt. er der ansat 15 psykologer til hele Dansk Politi. Psykologtjenesten har fordoblet deres psykologsamtaler de sidste to år. Der er et stort behov for flere.

Ansætte flere medarbejdere (terapeuter, sygeplejersker, socialrådgivere) til Rigspolitiets Støtte- og Rådgivningsenhed, så de kan hjælpe flere samt lave opsøgende arbejde. F.eks. at følge op på folk der går derhjemme og er sygemeldte, så folk ikke skal gå i mere end 1 år uden at høre fra politiet. Pt. er der 2 ansatte til hele Dansk Politi.

Rigspolitiet skal spille en mere aktiv og synlig rolle og tage ansvar for de politifolk der går sygemeldte, og ikke overlade dem til det kommunale system. Folk føler sig svigtet og glemt når de ikke hører fra politiet i mere end et år efter hjemsendelsen/sygemeldingen. Mange hører først fra politiet når de afskediges. Det er ikke værdigt, ej heller et livssyn der er lig med udviklingen i 2020, hvor man burde have fokus på det hele menneske.

Efter tilskadekomst (reelt set er der en glidende overgang fra under tilskadekomst)

Oprette systemiske rammeaftaler for de politifolk, som langtidssygemeldes pga. fysisk eller psykisk tilskadekomst. Der skal laves ensartede regler for rammerne og behandlingen af disse kollegaer. Det skal ikke være op til den enkelte leder. Den enkelte betjent har brug for klare ramme, hvor lang tid kan medarbejderen blive i samme afdeling uden at skulle frygte at blive flyttet, hvem er den nærmeste leder (mange eksempler på 5-6 forskellige ledere inden for et halvt år), hvad forventes der af kollegaerne rent arbejdsmæssigt, skal de have kundekontakt, skal de ud og køre osv. Det hæmmer deres proces, at de ikke ved hvor de står. Nærmeste leder skal kunne hive et fast koncept ned, som er ens for hele landet, og hvor lederen kender sine forpligtelser og muligheder.

Tilbyde administrative fleksjob i politiet til de medarbejdere hvor det giver mening, og som ikke længere findes operativt parate i en periode eller måske for altid, grundet opslidning eller tilskadekomst i tjenesten. Man skal udnytte deres kompetencer og ikke pr. automatik afskedige dem.

Det burde også være ligetil, at omskole en medarbejder til administrativt arbejde, hvor de afgår fra den operative styrke, men beholder deres tjenestemandsstilling.

Der skal større fokus på, at kunne få hjælp til sine udfordringer, uden at man skal bekymre sig om ikke at blive fundet operativt parat. Fx ved at lave kampagner omkring de vandtætte skodder der er ml. støtteafdelingerne (Rigspolitiets Psykologtjeneste/Støtte- og Rådgivningsenheden) og Rigspolitiets HR-afdeling, som afskediger folk. Hvis folk er nervøse for, at deres udfordringer "opdages", får man dem ikke til at opsøge hjælp.

Tilbyde gratis livslang psykologhjælp til politifolk der bliver afskediget pga. tilskadekomst. Man kan overveje, om man skal tilbyde sygepensionerede politifolk adgang til Forsvarets Veterancentre, hvor de kan få specialiseret hjælp. Mange sygepensionerede politifolk, føler de falder uden for kategori når de sidder i PTSD behandling med "almindelige borgere". Det er vigtigt, at det kun er sygepensionerede betjente (afskediget pga. tilskadekomst i tjenesten), som skal behandles på fx Veterancentret. De er pr. definition ude af politiet og det giver derfor bedre mening at orientere dem i en ny retning. Det vigtigste er dog, at de får den rette hjælp. Mange PTSD-klinikker yder også god behandling, men en del kollegaer føler desværre at de ikke passer ind sammen med den "almindelige" borger, idet betjentens oplevelser ofte er mange og voldsomme.

Sørge for, at kommunernes veterankoordinatorer med deres ekspertise kan hjælpe og guide tilskadekomne og sygepensionerede kollegaer rundt i det kommunale system.

Holde flere netværksmøder (Rigspolitiet er allerede påbegyndt på disse netværksmøder) rundt omkring i Danmark, hvor tilskadekomne og sygepensionerede politifolk samt pårørende til disse kan mødes. Det er stadig vigtigt, at sygepensionerede politifolk inviteres og føler sig inkluderet.

Mange har tidligere følt sig glemt og ikke anerkendt. Det fastholder dem i en negativ indstilling, som ikke er gavnende for deres proces for et bedre liv.

Selv mord i styrken

Efterladte til kollegaer der begår selvmord skal have hjælp af Rigspolitiet - Psykologtjenesten og Støtte- og Rådgivningsenheden.

Pårørende inkl. børnene skal have mulighed for psykologhjælp samt gruppesamtaler ligesom der kan laves børnegrupper.

Der skal laves mere forskning og en forebyggende indsats over for selvmord og depression i politiet. ViVe undersøgelsen peger ikke kun på at der er et høj risiko for PTSD, men også angst, stress og depression.

Med løbende samtaler med medarbejderne og lederne, afviklet af psykologerne, vil det være lettere at spotte de særligt udsatte som har risiko for depression og selvmord.

Klagesager og afskedigelse

Når en medarbejder har en klagesag, så opleves det ofte som en meget ensom periode, hvor medarbejderen er alene i forbindelse med DUP efterforskning, ligesom der i nogen tilfælde, hvor kollegaen i forbindelse med DUP efterforskningen er suspenderet bliver sendt hjem eller forflyttet til andet tjenestested. Dette opleves, som straf, før dommen og straffen opleves som stigmatisering og tvungen isolation.

Når medarbejderen er hjemsendt, eller langtidssygmeldt og kollegaen, står til firing, så opleves dette også som udstødelse og isolation. Det er super hårdt for den enkelte medarbejder at dennes arbejdsliv er ved at ændre sig og mange kollegaer har måske bundet deres identitet op i at være i uniform. Det vil give god mening at hjælpe kollegaen over i den "gode" vej videre ved nogle støtte samtaler eller et reelt kursus i identitetsafklaring og livet efter politiet.